

"స్వస్తి" వాచనము

శ్రీ దేవపరం

ఓం స్వస్తి శ్రీదేవ దేవోత్తమ దేవతాసార్వభౌమ, అఖిలాండకోటి బ్రహ్మాండనాయక, వేదవేదాన్తవేద్య, పురాణ పురుషోత్తమ, నిర్గుణ నిరంజన నిర్వికల్ప నిరాఖ్యాత నిరాకార సాకార చతుర్దశ భువనాధీశ్వర, త్రిగుణాఉతీత, చతుర్వేదపురాణేతి హాసస్తుత్యావసానురూప, జీవ బ్రహ్మైక్యాను సంధానరూప హే దివ్య మంగళ విగ్రహ! తవ... యజ్ఞాంగ/ ప్రతిష్ఠాంగ... దివస సాయంకాల పూజాంగత్వేన. స్వస్తి వాచన ప్రియ, స్వస్తివాచన పారాయణ మవధారయ/ తేషాం ప్రథమతః చతుర్వేద పారాయణ మవధారయ/ తేషాం ప్రథమతః ఋగ్వేద పారాయణ మవధారయ.

"శ్రీ దేవీ పరం"

ఓం స్వస్తి శ్రీదేవీదేవోత్తమే అఖిల లోకాశ్చర్య కర సౌందర్య లీలావిలాస విభ్రమావిర్భావే శ్రీమద్దివ్య కైలాస వాసాశ్రిత జనసంరక్షణ నిమిత్త రక్షణాద్యవతార శ్రీమహావిభూతే, దివాకర సమప్రభే, మహామణిద్యోతిత ప్రభా సంపూర్ణ సకల దిగంతరే మధుకైటభ మహిషాసుర ధూమ్రలోచన చండముండ రక్తబీజ నిశుంభశుంభ దైత్య కంటకే, ఇంద్రాగ్ని, యమ, నిరృతి, వరుణ, వాయు, కుబేర, ఈశాన, బ్రహ్మ, విష్ణు, శివస్తుత్యే. త్రిభువనధరాధరే సర్వాయుధ పరిపూర్ణే, ఐంకార, హ్రీంకార, శ్రీంకార హస్తే శ్రీ షోడశమహాలక్ష్మీ, నవదుర్గా స్వరూపే, మహాజ్వాలా విరాజితోత్తమాంగే అమర పాదకల్పే, తత్త్వ స్వరూపే, శ్రీమత్ శంకర భగవత్పాదాచార్య విరచిత శ్రీరాజరాజేశ్వరీ యంత్రోద్ధార స్థితవిరాజిత శ్రీలలితా పరాభట్టారికే హే దివ్యమంగళ విగ్రహే తవ... యజ్ఞాంగ/ప్రతిష్ఠాంగ.... దివస సాయంకాల పూజాంగత్వేన స్వస్తివాచనప్రియే స్వస్తివాచన పారాయణ మవధారయ॥ తేషాం ప్రథమతః చతుర్వేద ప్రియే పారాయణ మవధారయ॥ తేషాంప్రథమతః ఋగ్వేదప్రియే ఋగ్వేదపారాయణ మవధారయ॥

ఋగ్వేద పారాయణ మవధారయ

మం॥ ఓం అగ్నిమీళే పురోహితం యజ్ఞస్యదేవమృత్విజమ్ ।
హోతారం రత్న ధాతమమ్ ॥

కృష్ణ యజుర్వేద పారాయణ మవధారయ

మం॥ ఓం ఇషేత్వోర్జేత్వా వాయవస్థోపాయ వస్థ్సదెవో
వస్సవితా ప్రార్పయతు శ్రేష్ఠతమాయ కర్మణ ఆప్యాయధ్వ
మఘ్నియా దేవ భాగ మూర్జస్వతీః పయస్వతీః ప్రజావతీ
రనమీవా అయక్ష్మా మావస్తె స్న ఈశత మా12 ఘశగ్ంసో
రుద్రస్య హేతిః పరివో వృణక్తుధ్రువా అస్మిన్గోపతౌ
స్యాత బహ్వీర్యజ మానస్య పశూన్పాహి ॥

శుక్ల యజుర్వేద పారాయణ మవధారయ

మం॥ ఓం గణానాం త్వా గణపతిగ్గ్ం హవామహే
ప్రియాణాం త్వా ప్రియపతిగ్గ్ం హవామహే ।
నిధీనాంత్వా నిధిపతిగ్గ్ం హవామహే వసోమమ ॥

సామవేద పారాయణ మవధారయ

మం॥ ఓం అగ్న ఆయాహి వీతయే గృణానో హవ్యదాతయే
నిహోతా సత్సి బర్హిషి

గ్రహించగలరు.

మం॥ ఓం అగ్న ఆయాహి వీతయే గృణానో హవ్యదాతయే

నిహోతా సత్సి బర్హిషి ॥

మం॥ ఓం పవస్వ మధుమత్తమ ఇంద్రాయ సోమ క్రతువిత్తమో మదః

మహిద్యుక్షతమో మదః ॥

మం॥ ఓం భద్రోనో అగ్ని రాహుతో భద్రారాతిః సుభగ భద్రో అధ్వరః ।

భద్రా ఉత ప్రశస్తయః ॥

మం॥ ఓం పాహినో అగ్న ఏకయా పాహ్యుత ద్వితీయయా ।

పాహిగీర్భిస్తిసృభిరూర్జాం పతే పాహి చతసృభిర్వసో

అధర్వవేద పారాయణ మవధారయ

మం॥ ఓంశంనో దేవీరభిష్టయ ఆపో భవన్తు పీతయే ।
శంయోరభిస్రవన్తునః ॥

మం॥ ఓం యస్తే మన్యో విధద్వజ సాయక సహౌజః పుష్యతి
విశ్వమానుషక్ । సాహ్యా మదాసమార్యం త్వ యాయుజా
సహస్కృతేన సహసా సహస్వతా ॥

మం॥ ఓం సంసృష్టం ధన ముభయం సమాకృత మస్మభ్యం
దత్తాం వరుణశ్చ మన్యుః । భియో దధానా హృదయేషు శత్రవః
పరాజితాసో అప నిలయన్తామ్ ॥

మం॥ ఓం సమానీవ ఆకూతిః సమానా హృదయానివః।

సమాన మస్తువోమనోయథావః సుసహాసతి॥

మం॥ ఓం యస్తే మన్యో విధద్వజ్ర సాయక సహఓజః పుష్యతి

విశ్వ మానుషక్। సాహ్యా మదాసమార్యం త్వ యాయుజా సహస్కృతేన

సహసా సహస్వతా॥

మం॥ ఓం సంసృష్టం ధన ముభయం సమాకృత మస్మభ్యం

దత్తాం వరుణశ్చ మన్యుః। భియోదధానా హృదయేషు శత్రవః

పరాజితాసో అప నిలయన్తామ్ ॥

వేద పారాయణానంతరం షడంగ ఉపశాస్త్ర

ప్రియ / ప్రియే పారాయణ మవధారయ । తేషాం ప్రథమతః

శిక్షాశాస్త్ర మవధారయ

సూ॥ : అథ శిక్షాం ప్రవక్ష్యామి పాణినీయమతం యథా ।
శాస్త్రాను పూర్వం తద్విద్యాద్యథోక్తం లోక వేదయోః ॥

సూ॥ : త్రిషష్టిశ్చతుష్షష్టిర్వా వర్ణాః శంభు మతే మతః ।
ప్రాకృతే సంస్కృతే చాపి స్వయం ప్రోక్తాః స్వయం భువా ॥

సూ॥ : ఉదాత్త శ్చానుదాత్తశ్చ స్వరితశ్చ స్వరాస్త్రయః ।
హ్రస్వో దీర్ఘః ప్లుత ఇతి కాలతో నియమా ఽ చి ॥

సూ॥ : స్వర సంస్కారయోశ్ఛందసి నియమః ॥

సూ॥ : గీతీ శీఘ్రి శిరః కంపీ తథా లిఖిత పాఠకః ।
అనర్థ జ్ఞో ఽ ల్ప కంఠశ్చ షడేతే పాఠకాధమాః ॥

సూ॥ : మాధుర్యమక్షరవ్యక్తిః పదచ్ఛేదస్తు సుస్వరః ।
ధైర్యం లయ సమర్థంచ షడేతేపాఠకాః గుణాః ॥

సూ॥ : మర్త్రోపురీత మర్త్రేస్వగ్నిః పరోమర్తఃతే మర్తః ఇతిచ॥

సూ॥ : అష్టౌస్థానాని వర్ణానామురః కంఠః శిరస్తథా ।
జిహ్వామూలం చ దంతాశ్చ నాసికోష్ఠాచ తాలుచ ॥

సూ॥ : కితి ఖితి గితి ఘితి ఙితి క వర్గః ।
చితి ఛితి జితి ఝితి ఞితి చ వర్గః ।
టితి ఠితి డితి ఢితి ణితి ట వర్గః ।
తితి థితి దితి ధితి నితి త వర్గః ।
పితి ఫితి బితి భితి మితి ప వర్గః ।

సూ॥ : ఏతే పంచ షష్ఠి వర్ణాః బ్రహ్మరాశిరాత్మవాచః ।

సూ॥ : వేద స్వాధ్యాయనాద్ధర్మః సమ్ప్రదానాత్తథా శ్రుతేః ।
వర్ణశో ఽ క్షరశోజ్ఞానాద్విభక్తి పదశో ఽ పిచ ॥

~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~ గ్రంథ కర్త వే॥ సూ॥ శర్మ
~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~

సూ॥ త్రయోవింశతి రుచ్యన్తే స్వరా శబ్దార్థ చిన్తకైః ।
ద్విచత్వారింశ ద్వ్యం జనాన్యేతావాన్వర్ణ సంగ్రహః ॥

సూ॥ భారద్వాజ మాఖ్యాతం భార్గవం నామ భాష్యతే ।
వాసిష్ఠ ఉపసర్గస్తు నిపాత కాశ్యపః స్మృతః ॥

వ్యాకరణ శాస్త్రం

"వ్యాక్రియన్తే శబ్దా అనేన ఇతి వ్యాకరణమ్" పదవర్గీకరణ వలన భాషా నియమాలను తెలిపే శాస్త్రం కాబట్టి దీనిని **"వ్యాకరణ"** శాస్త్రం అంటారు. వేద పురుషునకు ముఖమువ్యాకరణం. **"ముఖం వ్యాకరణంస్మృతం"**. పతంజలి సిద్ధాంతప్రకారం వ్యాకరణం వలన 13 ప్రయోజనాలు చెప్పబడినవి. **అపభాషా రాహిత్యం, దుష్టశబ్ద ప్రయోగ రాహిత్యం, అర్థజ్ఞానం, ధర్మలాభం, నామకరణం** మొ॥నవి. ఈ వ్యాకరణశాస్త్రములలో ఎక్కువ ప్రచారములో నున్నది. **"అష్టాధ్యాయి"** పాణిని వ్యాకరణ శాస్త్రం ఈ అష్టాధ్యాయికి "కాత్యాయనుడు" క్రీ॥పూ॥ 4వ శతాబ్దంలో వ్యాఖ్యానం వ్రాసినాడు.

సూ॥ నృత్తావసానే నటరాజరాజః। ననాద ఢక్కాం నవపంచ వారమ్।
ఉద్ధర్తుకామః సనకాది సిద్ధా। నేతద్విమర్శే శివసూత్ర జాలమ్॥

సూ॥ అ ఇ ఉ ణ్, ఋలుక్, ఏఓఙ్, ఐఔచ్, హయ వరట్, లణ్, ఞమఙణనమ్, ఝభఞ, ఘఢధష్, జబగడదశ్, ఖఫఛఠథ చటతవ్, కపయ్, శషసర్, హల్ - ఇతి మాహేశ్వరాణి సూత్రాణి అణాది సంజ్ఞార్థాని, ఏషాం అన్త్య ఇతః.

సూ॥ వృద్ధి రాదైచ్ । ఆదైచ్చ వృద్ధి సంజ్ఞః స్యాత్

సూ॥ అదే ఙ్గుణః । అదే ఙ్చ గుణ సంజ్ఞఃస్యాత్

సూ॥ హలన్త్యమ్ । హలితి సూత్రే అన్త్యం ఇత్ స్యాత్

సూ॥ ఆదిరంత్యేన సహేతా ।

సూ॥ తుల్యాస్య ప్రయత్నం సవర్ణమ్ ।

ఛందశ్శాస్త్రం

సూ॥ : మ య ర స త జ భ న ల గ సంమితం భ్రమతి వాఙ్మయం జగతియస్య॥

సూ॥ : ఆది మధ్యావసానేషు యరతా యాంతి లాఘవమ్ ॥
భజసా గౌరవం యాంతి మనౌతు గురు లాఘవౌ ॥

సూ॥ : మందాక్రాంతా జలధిషడగైర్మ్భౌనతా తాత్ గురూ చేత్ ॥

సూ॥ : స్యాదింద్ర వజ్రా యది తౌ జగౌగః ॥

సూ॥ : ఉపేంద్ర వజ్రా జతజాస్త తో గౌ ॥

సూ॥ : జతౌ తు వంశస్థ ముదీరితం జరౌ ॥

సూ॥ : ఇహ తోటక మంబుధిసైః కధితమ్ ॥

సూ॥ : ఉక్తా వసంత తిలకా తభజా జగౌగః ॥

సూ॥ : రసైరుద్రైశ్చిన్నా యమ నస భలాగః శిఖరిణీ ॥

సూ॥ : మ్రభ్నైర్యానాం త్రయేణ త్రిముని యతి యుతాస్రగ్ధరా కీర్తితేయమ్॥

సూ॥ : త్రి గురుం విద్ధిమకారం లఘ్వాది సమన్వితం యకారాఖ్యామ్ ॥

సూ॥ : లఘు మధ్యమంతురేఫం సకారమంతే గురు నిబద్ధమ్ ॥

సూ॥ : విరాజస్త్వూత్తరస్యాహుర్ద్వాభ్యాం యా విషయే స్థితాః ।

~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~ గ్రంథ కర్త వే॥ సూ॥ శర్మ
~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~

స్వరాజ ఏవం పూర్వస్య యాః కాశ్చైవం గతాం ఋచః ॥

సూ॥ : యాః కాశ్చిద్బృహ పాదాస్తు గాయత్ర్యో హీనతాం గతాః ।

అక్షరైర్బృహుభిఃస్తాస్తు గాయత్ర్య ఉపధారయేత్ ॥

సూ॥ : అది గురుంచ భకారం నకారమిహ పైంగలే త్రిలఘుం ॥

సూ॥ : త్రివిరామం దశవర్ణం షణ్మాత్ర మువాచ పింగళః సూత్రం॥

నిరుక్త శాస్త్రం

నిరూపకం

యాస్కనిరుక్తము :

సూ॥ గౌః, గ్మా, జ్మా, క్ష్మా, క్షా, క్షమా, క్షోణీ, క్షితిః, అవనిః, ఉర్వీ, పృథ్వీ, మహీ, రిపః, అదితిః, ఇళా, నిరృతిః, భూః, భూమిః, పూషాః, గాతుః, గోత్రా, ఇత్యేకవింశతిః పృథివీ నామధేయాని.

సూ॥ స్వః, పృశ్నిః, నాకః, గౌః, విష్టమ్, నభః, ఇతి సాధారణాని.

సూ॥ ఖేదయః, కిరణాః, గావః, రశ్మయః, అభీశవః, దీధితయః, గభస్తయః,

నిరుక్తశాస్త్ర పారాయణ మవధారయ

సూ॥ నావైయాకరణాయ నానుపసన్నాయ అనిదం విదేవా ॥

సూ॥ నిత్యం హ్యవిజ్ఞాతుర్విజ్ఞానే 2 సూయా ॥

జ్యోతిషశాస్త్ర పారాయణ మవధారయ

శ్లో॥ జన్మరాశి సమారభ్య చంద్రాంతం పరిగణ్యతే ।
ద్వాదశస్థాన సంఖ్యేన శుభాశుభ వినిర్ణయం ॥

శ్లో॥ ప్రథమే ప్రథమం త్యాజ్యం ద్వితీయేచ తృతీయకం ।
తృతీయే పంచమంత్యాజ్యం నైధనం త్రిషు వర్జయేత్ ॥

శ్లో॥ పథ్యాశినాం శీలవతాం నరాణాం
సద్వృత్త భాజాం విజితేంద్రియాణామ్।
ఏవం విధావా మిద మాయురత్ర
చిత్యం సదా వృద్ధ మునిప్రణీతమ్ ॥

శ్లో॥ రాజగ్రహౌ చంద్రసూర్యౌ అమాత్యోభౌమ ఏవచ ।
లిపిఖ్యాత సౌమ్యశ్చ గురుర్యత్ర విశారదః ॥

శ్లో॥ లగ్నాధిపోతిబలవా నశుభైరదృష్టః
కేంద్రస్థిత శ్శుభఖగై రవలోక్యమానః ।
దోషాన్వ్యపోహ్య సకలాపి భాగ్య వశ్చా
ద్దీర్ఘాయువాన్ స్థిరగేహనివాసయోగాత్ ॥

శ్లో॥ దీప్తోదీనస్స్వస్థో ముదితస్సుప్తః ప్రపీడితో ముషితః ।
పరిహీయమాన వీర్యః ప్రవృద్ధ వీర్యోఽధివీర్యశ్చ ॥

శ్లో॥ జన్మరాశి సమారభ్య చంద్రాంతం పరిగణ్యతే ।
ద్వాదశస్థాన సంఖ్యేన శుభాశుభ వినిర్ణయం ॥

శ్లో॥ ప్రథమే ప్రథమం త్యాజ్యం ద్వితీయేచ తృతీయకం ।
తృతీయే పంచమంత్యాజ్యం నైధనం త్రిషు వర్జయేత్ ॥

శ్లో॥ జన్మ నక్షత్ర మారభ్య నిత్య భాంతంచ గణ్యతే
నవసంఖ్యా హరద్భాగం నవతారాః ప్రకీర్తితాః।
జన్మసంపద్విపక్షేమ ప్రత్యక్సాధన నైధనం
మిత్రం పరమమైత్రంచ నవతారాః ప్రకీర్తితాః ॥

శ్లో॥ రామోవతార స్సూర్యస్య చంద్రస్య యదునాయకః ।

~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~ గ్రంథ కర్త మే సూ శర్మ
~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~

నృసింహో భూమిపుత్రస్య బుద్ధస్సోమ సుతస్యచ ॥
వామనో విబుధేజ్యస్య భార్గవో భార్గవస్యచ ।
కూర్మో భాస్కర పుత్రస్య సింహికేయస్య సూకరః ॥
కేతోర్మీనావతారశ్చ యే చాన్యే తేపి ఖేటకాః ।
పరాత్మాంశోఽధికో యేషు తే సర్వే ఖేచరాభిధాః ॥

శ్లో॥ యస్మిన్ కాలే యతః ఖేటాయాన్తి దృగ్గణితైకతామ్ ।
తతేవస్ఫుటాః కార్యాః దిక్కాలౌచస్ఫుటౌ విదా ॥

శ్లో॥ మేషోవృషోమృగః కన్యా కర్కో మీనస్తధా తులా ।
సూర్యాదీనాం క్రమాదేతే కథితా ఉచ్ఛరాశయః ॥

శ్లో॥ అథఖేటా రవిశ్చంద్రో మంగళశ్చ బుధస్తథా ।
గురుః శుక్రః శనీరాహుం కేతు శ్చైతే యథాక్రమమ్ ॥

శ్లో॥ తత్రార్క శని భూపుత్రాః క్షీణేందు రాహుకేతవః ।
క్రూరాశ్శేష గ్రహస్సౌమ్యాః క్రూరః క్రూరయుతో బుధః ॥

శ్లో॥ గురు శుక్రౌ విప్రవర్ణౌ కుజర్కౌ క్షత్రియౌద్విజ ।
శశి సౌమ్యౌ వైశ్య వర్ణౌ శనిః శూద్రో ద్విజోత్తమ ॥

శ్లో॥ జీవ సూర్యేందవః సత్త్వం బుధ శుక్రౌరజస్తథా ।
సూర్యపుత్ర ధరాపుత్రౌ తమః ప్రకృతికౌద్విజ ॥

శ్లో॥ ఇన భాది శిరోభాంతం శిరోభా దిన భాంతకం ।
షష్టినితం ద్విగుణితం రాత్రౌతు ఘటికాదికమ్ ॥

కల్పశాస్త్రం

వర్జయేత్ ॥

కల్పశాస్త్ర పారాయణ మవధారయ

శ్లో॥ గురుహీనం యధామంత్రం ఆజ్యహీనం యధా హవిః।
బిందుహీనం త్రిపుండ్రచ త్రితయం నిష్ఫలం భవేత్॥

సూ॥ పుత్రేజాతే పితుస్నానం సచేలన్తు విధేయతే।
యావన్నచ్ఛిద్యతే నాళం తావన్నా ప్నోతి సూతకమ్।
ఛిన్నే నాళే తతః పశ్చాత్సూతకన్తు విధీయతే॥

కల్ప శాస్త్రములు.

శ్లో॥ అంగుష్ఠా నామికాభ్యాంతు సంగృహీతేన సూత్రవిత్।
ఋజువత్సంత తం రేఖా విలిఖేత్తు యథా విధి॥

శ్లో॥ ప్రాచీః పూర్వముక్సంస్థం దక్షిణారంభ మాలిఖేత్।
అథోదీచీ పురక్సంస్థం పశ్చిమారంభ మాలిఖేత్ ॥

శ్లో॥ శకలాది నిరస్యాప ఉస్పర్శన మాచరేత్ । ఛేదే నిరసనే భేదే కృతే
త్వాత్మాభిమర్శనే నైర్‌ఋతే రాక్షసే పైతృకేవాప్యుదీయతే । అమేధ్యకేశ
వేపాది స్సర్వేవాஉప ఉపస్పృశేత్ ॥

శ్లో॥ వివాహాది క్రియాస్సర్వాః శాలాయాం వాస్తు హూమకే।
వ్రతబన్ధేచ మోక్షేచ పూర్ణాహూతిం నకారయేత్ ॥

శ్లో॥ నాఘారౌ నాజ్యభాగేచ నచేధ్మం న జయాదయః।
చతుష్పాత్ర ప్రయోగేతు నిశ్చిత్యోక్తం కపర్దినా ।
ప్రాయాశ్చిత్తేషు హోమేషు చతుష్పాత్ర విధానతః ।
నాఘారే చక్షుషీనైవ ప్రణీతీధ్మం వినాకృతమ్ ।

సూ॥ శమ్యాః పరిధ్యర్థే వివాహోపనయన సమావర్తన సీమన్త చౌల గోదాన
ప్రాయశ్చిత్తేషు ॥

సూ॥ అథాజ్యభాగౌజుహోత్యగ్న యేస్వాహేత్యుత్తరార్థపూర్వార్థే।
సోమాయస్వాహేతి దక్షిణార్థ పూర్వార్థే సమం పూర్వేణ ॥

శ్లో॥ గురుహీనం యథామంత్రం ఆజ్యహీనం యథా హవిః ।
బిందుహీనం త్రిపుండ్రచ త్రితయం నిష్ఫలం భవేత్ ॥

శ్లో॥ సీమన్తోన్నయనే కర్మణ్యన్న ప్రాశనే చౌలయోః ।

~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~ గ్రంథ కర్త వే॥ సూ॥ శర్మ
~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~

ఉపానయేచ గోదానే చాదావేవ విశేషతః ॥

సూ॥ దశమ్యా ముత్థితాయాగ్ స్నాతాయాం పుత్రస్య నామదదాతి ॥

సూ॥ ఉత్తరేణాగ్ని దర్భాన్మగ్గిస్త్రీర్య। తేష్వేన ముత్తర యావస్థాప్య ॥

సూ॥ పుత్రేజాతే పితుస్నానం సచేలన్తు విధేయతే ।
యావన్నచ్ఛిద్యతే నాళం తావన్నా ప్నోతి సూతకమ్ ।
ఛిన్నే నాళే తతః పశ్చాత్సూతకన్తు విధీయతే ॥

సూ॥ యత్రాగ్ని స్థాప్యతే తత్ర శ్వేత తన్డుల చూర్ణేన ప్రాదేశ మాత్రం
చతురస్రమం స్థణ్డిలం కల్ప యిత్వా॥

సూ॥ ఆచార్యః శిష్యైస్సహ నద్యాం స్నాత్వా ।
దర్భాసనాసీనాః దర్భాన్ధారయ మాణాః ॥

సూ॥ సుహృదస్సమవేతాన్ మన్త్రవతో వరాన్ ప్రహిణుయాత్ ॥

శ్లో॥ అగ్రేధృత్వాతు విఫలం మధ్యేధృత్వా ప్రజాక్షయః ।
మూలేతుమ్రియతేహోతా స్రువస్థానం కథం భవేత్॥

శ్లో॥ సకారే సూతకం విద్యా ద్వకారేరిపువర్ధనం।
హాకారే వ్యాధి పీడాచ ఆహుతిః కుత్రదీయతే ।
త్రీన్ వర్ణాన్ సమ్యగుచ్చార్య ఆకారేచాహుతింహునేత్
తస్యాయుష్యం శ్రియం విద్యాద్బ్రహ్మలోకే మహీయతే ॥

వైద్యశాస్త్రం

“శరీర

వైద్యశాస్త్ర పారాయణ మువధారయ

శ్లో॥ నమామి ధషన్వంతరి మాది దైవం ।
సూరాసురైర్వందితపాదపద్మం ।
లోకేజరారుగ్భయ మృత్యునాశమ్ ।
ధాతారమీశం వివిధౌషధీనామ్ ॥

శ్లో॥ వాతనాడీ వక్రగతిర్భేకలావుక సర్పవత్ ।
బాలస్యడోలికాభాచ జలూకాయా గతిర్భవేత్ ॥

శ్లో॥ దివ్యౌషధీనాం బహవః ప్రభేదా బృందారకాణా మివ విస్ఫురంతి।
జ్ఞాత్వేతి సందేహమపాస్యధీరైస్సంభావనీయా వివిధ ప్రభావాః॥

శ్లో॥ జలాంతరగతే భానౌ యత్సూక్ష్మం దృశ్యతేరజః।
తస్యత్రింశత్తమో భాగః పరమాణుస్స కథ్యతే ॥

శ్లో॥ శరద్యఖిలకార్యార్థం గ్రాహ్యం సరసమౌషధమ్।
విరేకవమనార్థం చ వసంతాంతే సమాహరేత్॥

శ్లో॥ ద్రవ్యేరసో గుణో వీర్యం విపాకశ్శక్తి రేవచ।
సంవేదన క్రమాదేతాః పంచావస్థాః ప్రకీర్తితాః॥

శ్లో॥ కార్తికస్య దినాన్యష్టావష్టౌ వాగ్రయణస్యచ।
యమదంష్ట్రా సమాఖ్యాతాస్వల్పా భుక్తోహిజీవతి॥

శ్లో॥ ధర్మార్థ కామ మోక్షాణాం శరీరం సాధనం యతః।
అతోరుగ్భ్యస్తనుం రక్షేన్నరః కర్మ విపాకవిత్॥

శ్లో॥ సుకుమారస్య వృద్ధస్య బాలస్యచ మృదుర్హితః।
వస్తిస్తీక్ష్ణః ప్రయుక్తస్తు తేషాం హన్యాద్బలాయుషీ॥

శ్లో॥ ఆదౌ కర్మ విపాకశ్చ జ్యోతిశ్శాస్త్రమతస్తథా।
తతస్తదుక్త శాన్తిశ్చ జపదానాది సంయుతా ॥

గ్రంథ కర్త వే॥ సూ॥ శర్మ

శ్లో॥ వాతనాడీ వక్రగతిర్భేకలావుక సర్పవత్।
బాలస్యడోలికాభాచ జలూకాయా గతిర్భవేత్॥

శ్లో॥ కరమూలే పాదమూలే నాడీ వహతి దృశ్యతామ్।
నారీణాం వామభాగేచ పుంసాం దక్షిణ భాగకే॥

శ్లో॥ అర్కోదయస్య కాలేచ జ్వరో దాహశ్శిరోవ్యథా।
శైథిల్యం సర్వగాత్రాణా ముద్గారశ్చాగ్నిమాంద్యకమ్॥

శ్లో॥ మూలం కటుకరోహిణ్యా బిల్వ మజ్జాగుడూచికా।
దధ్నాపిష్ట్వా పిబేచ్చానువటీం చానంద భైరవీమ్॥

శ్లో॥ దశమూలీ కషాయైస్తు సర్పిస్సైంధవ సంయుతైః।
నస్యమర్ధావ భేదఘ్నం సూర్యావర్తశిరోర్తినుత్ ॥

శ్లో॥ ఉదుంబర ఫలం పక్వం ఘృతపక్వం సితాయుతమ్।
ఏలామరిచ సంయుక్తం భుక్తంస్యాద్రక్త శాన్తయే ॥

న్యాయశాస్త్రం

సూ॥ : దుఃఖ, జన్మ, ప్రవృత్తి దోష, మిధ్యా జ్ఞానానాముత్తరోత్తరా పాయే, తదనంతరాపాయాదపవర్గః.

సూ॥ : ఇచ్ఛా ద్వేష ప్రయత్న సుఖ దుఃఖ జ్ఞానా న్యాత్మనోలింగమ్.

సూ॥ : ఘ్రాణ రసన చక్షుస్త్వక్ శ్రోత్రాణీంద్రియాణి భూతేభ్యః.

సూ॥ : పృధివ్యాపస్తేజో వాయురాకాశ మితి భూతాని.

సూ॥ : విప్రతి పత్తి రప్రతి పత్తిశ్చ నిగ్రహ స్థానమ్.

సూ॥ : ప్రత్యక్షమనుమానమేకదేశ గ్రహణాదుపలబ్ధేః.

సూ॥ : వ్యక్త్యాకృతి జాతయస్తు పదార్థః

సూ॥ : దర్శన స్పర్శనాభ్యామేకార్థ గ్రహణమ్

సూ॥ : ఈశ్వరః కారణమ్ పురుషకర్మాఫల్య దర్శనాత్.

సూ॥ : గంగాయామ్ ఘోషః

సూ॥ : యత్రవహ్నిః తత్రధూమః
యత్ర ధూమస్తత్ర వహ్నిః॥

~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~ గ్రంథ కర్త వే॥ సూ॥ శర్మ
~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~

తర్కశాస్త్ర పారాయణ మవధారయ

సూ॥ పాత్రాధీనమ్ ఘృతంవా
ఘృతాదీనం పాత్రం వా॥

సూ॥ : తత్ర గంధవతీ పృధివీ

సూ॥ : శీత స్పర్శవత్య ఆపః

సూ॥ : ఉష్ణ స్పర్శవత్తేజః

సూ॥ : రూపరహిత స్పర్శవాన్ వాయుః

సూ॥ : శబ్ద గుణక మాకాశం తచ్చైకం విభుంనిత్యంచ

సూ॥ : విహిత కర్మ జన్యో ధర్మః నిషిద్ధ కర్మ జన్యోఽధర్మః

సూ॥ : అవిజ్ఞాత తత్త్వేఽర్ధే కారణోప పత్తితస్త్వ జ్ఞానార్ధ మూహస్తర్కః

సూ॥ : ఏక సత్వేఽపి ద్వయం నాస్తి

సూ॥ : సంస్కార మాత్ర జన్యం జ్ఞానం స్మృతిః

స్వాధ్యాయము ~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~

పూర్వోత్తర మీమాంసా పారాయణ మవధారయ

సూ: అథాతో ధర్మ జిజ్ఞాసా

సూ: అథాతో బ్రహ్మజిజ్ఞాసా ।

జన్మాద్యస్య యతః ।

పూర్వ మీమాంసా

కర్త జైమిని. జైమినీయము జీవునికంటే వేరుగ ఈశ్వరుణ్ణి అంగీకరింపదు. ఈ "దర్శనము" నిరీశ్వరవాదము అయినను వేద ప్రామాణ్యము నంగీకరించుటచే ఆస్తిక దర్శనముగా గుర్తింపబడినది. నిషిద్ధకర్మలను, కామ్యకర్మలను ఆచరింపక నిత్యకర్తవ్య కర్మలను ఆచరించినచో పాపప్రక్షాళన జరుగును. తద్వారా శరీరము నశించి "ఆత్మ" మరియొక శరీరమును ఆశ్రయించిక ముక్తిని పొందును అని నిర్ణయం. ఇందులో 2745 సూత్రములు, 12 అధ్యాయములు గలవు. "ద్వాదశలక్షిణి" అని శాస్త్రకారులందురు.

సూ॥ అథాతో ధర్మ జిజ్ఞసా

సూ॥ అన్వాహార్యేచ దర్శనాత్

సూ॥ యతోఽభ్యుదయ నిఃశ్రేయస సిద్ధిః సధర్మః

సూ॥ పృథివ్యాపస్తేజో వాయురాకాశః కాలోదిగాత్మామనిద్రవ్యాణి.

సూ॥ ద్రవ్య గుణయోః సజాతీయారంభ కత్వ సా ధర్మ్యమ్.

సూ॥ ద్రవ్యాణి ద్రవ్యాంతరమారంభంతే గుణాశ్చ గుణాంతరమ్.

సూ॥ ధర్మ విశేష ప్రసూతత్వాత్, ద్రవ్యగుణ కర్మ సామాన్య విశేష సమవాయానాం పదార్థానాం సాధర్మ్య వైధర్మ్యాభ్యాం తత్త్వజ్ఞానాత్ నిఃశ్రేయసమ్.

సూ॥ వాక్యార్థశ్చ గుణార్థవత్।

సూ॥ విధేస్తు విప్రకర్షః స్యాత్ ।

సూ॥ పౌర్వాపర్యం చాభ్యాసే నోపపద్యతే నైమిత్తికత్వాత్ ॥

~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~ గ్రంథ కర్త వే॥ సూ॥ శర్మ
~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~

ఉత్తర మీమాంసా

ఇది వేదాంతదర్శనము - **వ్యాస మహర్షి ప్రణీతము తండ్రి పరాశరుడు, తల్లి సత్యవతి** సృష్టిస్థితి లయములకు కారణమైన బ్రహ్మమును (పరమాత్మ) గూర్చి విపులంగా చర్చించును. కావున దీనిని "**బ్రహ్మ సూత్రములు**" అను నామము గల్గెను. ఈ దర్శనమునకు **శ్రీశంకర, శ్రీరామానుజ, మధ్వాచార్యాదులు** భాష్యములు వ్రాసియున్నారు - అద్వైత, విశిష్టాద్వైత, ద్వైతాది సంప్రదాయములను ప్రచారం చేసినారు. ఉపనిషత్తులలో గల వైదిక సిద్ధాంతములను సమన్వయం చేయుటకు ఈదర్శనము విశేషముగా ఉపయోగపడును. **555 సూత్రములు, 4 అధ్యాయములు, 16 పాదములు గలవు. నారాయణ సరస్వతి వార్తిక** కర్త.

సూ॥ **అథాతో బ్రహ్మజిజ్ఞాసా ।**

సూ॥ **జన్మాద్యస్య యతః ।**

సూ॥ **శాస్త్ర యోనిత్వాత్ ।**

సూ॥ **తత్తు సమన్వయాత్ ।**

సూ॥ **ఈక్షతేర్నాఽశబ్దమ్ ।**

సూ॥ **గౌణశ్చేన్నాత్మశబ్దాత్ ।**

సూ॥ **తన్నిష్ఠస్య మోక్షోపదేశాత్ ।**

సూ॥ **హేయత్వావచనాచ్చ ।**

సూ॥ **స్వాప్యయాత్ ।**

సూ॥ **గతి సామాన్యాత్ ।**

సూ॥ **శ్రుతత్వాచ్చ ।**

సూ॥ **ఆనన్దమయోఽభ్యాసాత్ ।**

సూ॥ **వికారశబ్దాన్నేతి చేన్న ప్రాచుర్యాత్ ।**

స్వాధ్యాయము~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~

రామాయణ, భారత, భాగవత, దేవీ భాగవత
పారాయణ ప్రియ / (ప్రియే) మవధారయ॥

రామాయణం

రామాయణం పారాయణ మవధారయ

శ్లో॥ తపస్స్వాధ్యాయ నిరతం తపస్వీ వాగ్విదాం వరం
నారదం పరిపప్రచ్ఛ వాల్మీకిర్మునిపుంగవం ॥

శ్లో॥ యత్రయత్ర రఘునాథకీర్తనం తత్ర తత్ర కృతమస్తకాంజలిం
బాష్పవారి పరిపూర్ణలోచనం మారుతిమ్ నమత
రాక్షసాంతకమ్ ।

శ్లో॥ నమోస్తు రామాయ సలక్ష్మణాయ
దేవ్యైచ తస్మై జనకాత్మజాయై ।
నమోస్తు రుద్రేంద్ర యమానిలేభ్యో
నమోస్తు చంద్రార్క మరుద్గణేభ్యః ॥

శ్లో॥ రామం దశరథం విద్ధి మాంవిద్ధి జనకాత్మజాం
అయోధ్యా మటవీం విద్ధి గచ్ఛతాత యథాసుఖం ॥

శ్లో॥ గగనం గగనాకారం సాగరః సాగరోపమః
రామ రావణ్యయోర్యుద్ధం రామ రావణయోరివ ॥

రామాత్ త్రస్యతి కాలభీమ భుజగోరామస్య సర్వం వశే
రామే భక్తిరఖండితా భవతుమేరామ! త్వమేవాశ్రయః।

శ్లో॥ యత్రయత్ర రఘునాథకీర్తనం తత్ర తత్ర కృతమస్తకాంజలిం
బాష్పవారి పరిపూర్ణలోచనం మారుతిమ్ నమత రాక్షసాంతకమ్ ।

శ్లో॥ సుందరే సుందరోరామః, సుందరే సుందరీ కథా।
సుందరే సుందరీ సీతా, సుందరే సుందరం వనమ్ ॥
సుందరే సుందరం కావ్యం, సుందరే సుందరః కపిః।
సుందరే సుందరం మంత్రం, సుందరే కింనసుందరమ్ ॥

శ్లో॥ నమోస్తు రామాయ సలక్ష్మణాయ
దేవ్యైచ తస్యై జనకాత్మజాయై ।
నమోస్తు రుద్రేంద్ర యమానిలేభ్యో
నమోస్తు చంద్రార్క మరుద్గణేభ్యః ।

శ్లో॥ యావత్స్థాస్యంతి గిరయః సరితశ్చ మహీతలే
తావద్రామాయణ కథా లోకేషు ప్రచరిష్యతి॥

శ్లో॥ రామం దశరథం విద్ధి మాంవిద్ధి జనకాత్మజాం
అయోధ్యా మటవీం విద్ధి గచ్ఛతాత యథాసుఖం ॥

శ్లో॥ నానృగ్వేద వినీతస్య నాయజుర్వేద ధారిణః
నాసామ వేద విదుషః శక్య మేవం విభాషితుం ॥

శ్లో॥ అవిస్తరం అసందిగ్ధం అతిలంబితం అవ్యథం
ఉచ్చారయతి కళ్యాణీం వాచాం హృదయ హర్షిణీం ॥

శ్లో॥ గగనం గగనాకారం సాగరః సాగరోపమః
రామ రావణయోర్యుద్ధం రామ రావణయోరివ ॥

శ్లో॥ హిరణ్యాం వా సువర్ణంవా రత్నాని వివిధానిచ
రాజ్యంనా త్రిషు లోకేషు నై తర్హతి భాషితమ్ ॥

శ్లో॥ బలం బుద్ధిశ్చ తేజశ్చ సత్వంచ హరిపుంగవ
విశిష్టం సర్వ భూతేషు కి మాత్మానం నబుద్ధ్య సే ॥

శ్లో॥ ఋషిణాంచ ప్రసాదేన కపి వృద్ధ మతేనచ
గురూణాంచ ప్రసాదేన ప్లవస్వత్వం మహార్ణవం ॥

శ్లో॥ స సూర్యాయ మహేంద్రాయ పవనాయ స్వయం భువే
భూతేభ్యశ్చాంజలిం కృత్వాచకార గమనే మతిం ॥

శ్లో॥ వినాశే బహవో దోషాః జీవన్ భద్రాణి పశ్యతి ।
తస్మాత్ప్రాణాన్ ధరిష్యామి ధ్రువో జీవతి సంగమః ॥

మహాభారతం

మహాభారత పారాయణ మువధారయ

శ్లో॥ ప్రభవార్థయ భూతానాం ధర్మ ప్రవచనం కృతమ్ ।
యః స్యాత్ ప్రభవ సంయుక్తః సధర్మ ఇతి నిశ్చయః ॥

శ్లో॥ ధర్మక్షేత్రే కురుక్షేత్రే సమవేతా యుయుత్సవః ।
మామకాః పాండవాశ్చైవ కిమకుర్వత సంజయ ॥

శ్లో॥ అనాశ్రితః కర్మఫలం కార్యం కర్మ కరోతి యః ।
స సన్న్యాసీ చ యోగీచ ననిరగ్నిర్న చాక్రియః॥

శ్లో॥ అనన్యాశ్చింతయంతోమాం యేజనాః పర్యుపాసతే ।
తేషాం నిత్యాభియుక్తానాం యోగక్షేమం వహామ్యహమ్ ॥

శ్లో॥ తేజః క్షమా ధృతిః శౌచమ్ అద్రోహోనాతిమానితా ।
భవంతి సంపదం దైవీమ్ అభిజాతస్య భారత ॥

భాగవతం

శ్లో॥ జన్మాద్యస్య యతోఽన్వయా దితరతాశ్చార్థేష్వభిజ్ఞః స్వరాట్
తేనే బ్రహ్మ హృదా య ఆదికవయే ముహ్యంతి యత్సూరయః।
తేజోవారి మృదాం యథా వినిమయోయత్ర త్రిసర్గోఽమృషా
ధామ్నాస్వేన సదా నిరస్త కుహకం సత్యం పరం ధీమహి ॥

శ్లో॥ ధర్మ ప్రోజ్ఘిత కైతవోఽత్ర పరమో నిర్మత్సరాణాం సతాం
వేద్యం వాస్తవ మత్ర వస్తు శివదం తాపత్ర యోన్మూలనం।
శ్రీ మద్భాగవతే మహామునికృతే కింవా పరైరీశ్వరః
సద్యో హృద్య వరుధ్యతేఽత్ర కృతిభిశ్శుశ్రూషభిస్తత్క్షణాత్ ॥

శ్లో॥ నిగమ కల్పతరో ర్గళితం ఫలం శుక ముఖా దమృత ద్రవ సమ్మితమ్।
పిబత భాగవతం రస మాలయం ముహురహో రసికా భువి భావుకాః॥

శ్లో॥ వాసు దేవపరావేదా వాసుదేవపరా మఖాః
వాసుదేవ పరాయోగా వాసుదేవ పరాః క్రియాః
వాసుదేవ పరం జ్ఞానం వాసుదేవపరం తపః ।
వాసుదేవ పరో ధర్మో వాసు దేవ పరాగతిః॥

శ్లో॥ నమస్తే దేవదేవేశ శంకచక్రగదాధర ।
భక్తేచ్ఛోపాత్ర రూపాయ పరమాత్మన్నమోస్తుతే ॥

శ్లో॥ జయతు జయతు దేవో దేవకీ నందనోయం ।
జయతు జయతు కృష్ణో వృష్ణి వంశః ప్రదీపః॥
జయతు జయతు మేఘ శ్యామలః కోమలాంగో ।
జయతు జయతు పృధ్వీ భారణాశో ముకుందః ॥

శ్లో॥ హే దేవ హే దైత హే జగదేకబంధో
హే కృష్ణ హే చపల హే కరుణైక సింధో ।
హే నాథ హే రమణ హే నయనాభిరామ
హా హా కథాను భవతాంసి పదం దృశోర్మే ॥

దేవీ భాగవతం

దేవీ భాగవత పారాయణ మవధారయ

శ్లో॥ ఖడ్గం చక్రగదేషు చాప పరిఘూన్ శూలం భుశుండీం శిర:
శంఖం సందధతీం కరై: త్రినయనాం సర్వాంగ భూషా వృతామ్।
నీలాశ్మద్యుతి మాస్య పాద దశకాం సేవే మహా కాళికాం
యామస్తౌత్ స్వపితే హరౌ కమలజో హంతుం మధుంకైటభమ్॥

శ్లో॥ అక్షస్రక్ పరశూగదేషు కులిశాన్ పద్మం ధను: కుండికాం
దండం శక్తి మసించ చర్మ బలజం ఘంటాం సురాభాజనమ్।
శూలం పాశ సుదర్శనేచ దధతీం హస్తై: ప్రవాళ ప్రభాం
సేవే సైరిభ మర్దినీ మహ మహాలక్ష్మీం సరోజ స్థితామ్॥

శ్లో॥ ఘంటా శూల హలాని శంఖ ముసలే చక్రం ధనుస్సాయకాన్
హస్తాబ్జై: దధతీం ఘనాంత విలస చ్ఛీతాంశు తుల్య ప్రభామ్।
గౌరీ దేహ సముద్భవాం త్రిజగతా మాధార భూతాం మహా
పూర్వామత్ర సరస్వతీ మనుభజే శుంభాది దైత్యార్దినీమ్॥

శ్లో॥ విద్యుద్దామ సమప్రభాం మృగపతి స్కంధస్థితాం భీషణాం
కన్యాభి: కరవాలఖేట విలసద్ధస్తాభిరాసే వితామ్।
హస్తై శ్చక్ర గదాసి ఖేట విశిఖాం శ్చాపంగుణం తర్జనీమ్
బిభ్రాణా మనలాత్మికాం శశిధరాం దుర్గాం త్రినేత్రాం భజే॥

ధ్యానమ్

సిందూరారుణవిగ్రహాం త్రిణయనాం మాణిక్య మౌళిస్ఫురత్
తారానాయక శేఖరాం స్మితముఖీ మాపీనవక్షోరుహామ్।
పాణిభ్యామళిపూర్ణ రత్నచషకం రక్తోత్పలం బిభ్రతీం
సౌమ్యాం రత్నఘటస్థ రక్తచరణాం ధ్యాయేత్ పరామంబికామ్॥ 1

అరుణాం కరుణాతరంగితాక్షీం ధృతపాశాంకుశ పుష్పబాణచాపామ్।
అణిమాదిభిరావృతాం మయూఖై రహమిత్యేవ విభావయే భవానీమ్॥ 2

ధ్యాయేత్ పద్మాసనస్థాం వికసితవదనాం పద్మపత్రాయతాక్షీం
హేమాభాం పీతవస్త్రాం కరకలిత లసద్ధేమ పద్మాం వరాంగీమ్।
సర్వాలంకారయుక్తాం సతతమభయదాం భక్తనమ్రాం భవానీం
శ్రీవిద్యాం శాన్తమూర్తిం సకల సురనుతాం సర్వసంపత్ప్రదాత్రీమ్॥ 3

యా దేవీ సర్వభూతేషు
మాతృరూపేణ సంస్థితా ।
నమస్తస్యై నమస్తస్యై
నమస్తస్యై నమో నమః ॥

కావ్య, నాటక, అలంకార, చంపూ, ప్రబంధ స్తోత్ర, సంగీత, ఉపనిషత్ప్రియ (ప్రియే) పారాయణమవధారయ॥ తేషాం ప్రథమతః కావ్య ప్రియ (ప్రియే) తేషాం ప్రథమతః "రఘువంశ కావ్యే"

"రఘు వంశ కావ్యం"

గురువు కాళిదాసు చెప్పియున్నాడు.

శ్లో॥ వాగర్థా వివసంపృక్తౌ వాగర్థ ప్రతిపత్తయే ।
జగతః పితరౌ వందే పార్వతీ పరమేశ్వరౌ ॥

శ్లో॥ క్వసూర్య ప్రభవో వంశః క్వచ అల్ప విషయా మతిః ।
తితీర్షుం దుస్తరం మోహాత్ ఉడుపేనాస్మి సాగరం ॥

శ్లో॥ శైశవేఽభ్యస్త విద్యానాం యౌవనే విషయైషిణాం ।
వార్థకే ముని వృత్తీనాం యోగేనాంతే తనుత్యజాం ॥

శ్లో॥ హవిషే దీర్ఘ సత్రస్య సాచే దానీం ప్రచేతసః ।
భుజంగఽపిహిత ద్వారం పాతాళ మధి తిష్ఠతి ॥

శ్లో॥ లోకాంతర సుఖం పుణ్యం తపోదాన సముద్భవం ।
సంతతిః శుద్ధ వంశ్యాహి పరత్రేహచ శర్మణే ॥

శ్లో॥ సాపౌరాన్ పౌరకాన్తస్య రామస్యాభ్యుదయ శ్రుతిః ।
ప్రత్యేకం హ్లాదయాంచక్రేకుల్యేవోద్యానపాద పాన్ ॥

శ్లో॥ కాతర్యం కేవలానీతిః శౌర్యం శ్వాపద చేష్టితమ్ ।
అతః సిద్ధిం సమేతాభ్యాముభాభ్యా మన్వియేషవః ॥

శ్లో॥ స్థానేభవానేక నరాధిపస్సన్నకించ నత్వం ముఖజం వ్యనక్తి ।
పర్యాయ పీతస్య సురై ర్హి మాంశోః కలాక్షయ శ్లాఘ్యతరోహివృద్ధే॥

శ్లో॥ స్వ శరీర శరీరిణావపి శ్రుత సంయోగ విపర్యయౌయదా ।
విరహః కిమివాను తాప యేద్వద బాహ్యైర్విషయైర్వి పశ్చితమ్ ॥

శ్లో॥ ద్వేష్యోఽపి సమ్మతః శిష్టస్తస్యార్తస్య యథౌషధమ్ ।
త్యాజ్యోదుష్టః ప్రియోప్యాసీదంగులీవో రగ క్షతా ॥

శ్లో॥ త్యాగాయ సంభృతార్థానాం సత్యాయ మితభాషిణామ్ ।
యశసేవిజిగీషూణాం ప్రజాయై గృహమేధినామ్ ॥

శ్లో॥ శరీర మాత్రేణ నరేంద్ర తిష్టన్నాభాసి తీర్థ ప్రతిపాదితర్థిః ।
ఆరణ్యేకోపాత్త ఫల ప్రసూతిః స్తంభేననీవార ఇవావ శిష్టః ॥

శ్లో॥ జ్ఞానే మౌనం క్షమాశక్తౌ త్యాగే శ్లాఘా విపర్యయః ।
గుణా గుణాను బంధిత్వాత్తస్య సప్రసవా ఇవ ॥

"కుమార సంభవ కావ్యం"

దేవతలను కష్టపెట్టుచున్న తారకాసురుణ్ణి వధించుటకు తగిన శక్తిశాలి పార్వతీ పరమేశ్వరుల యొక్క సంతానమే అని తలచినదేవతలువారి వివాహమునకు ప్రయత్నములు, కోపాగ్నిచే మన్మథుని భస్మీకృతునొనర్చుట తదుపరి పార్వతీపరమేశ్వరుల వివాహం. కుమారస్వామి యొక్క జన్మవృత్తాంతము కడు రమ్యముగా వర్ణించిన కావ్యం కావ్యకర్త మహాకవి కాళిదాసు.

శ్లో॥ అస్త్యుత్తరస్యాం దిశి దేవతాత్మా హిమాలయో నామనగాధిరాజః।
పూర్వా పరౌ వారినిధీ విగాహ్య స్థితః పృథివ్యా ఇవ మానదణ్డః॥

శ్లో॥ స్థితాః క్షణం పక్ష్మ సుతాడితాధరాః పయోధరోత్సేధనిపాతచూర్ణితాః।
వలీషుతస్యాఃస్ఖలితాః ప్రపేదిరే చిరేణనాభిం ప్రథమోద బిన్దవః ॥

శ్లో॥ శశినా సహ యాతి కౌముదీ సహమేఘేన తడిత్ప్రలీయతే ।
ప్రమదాః పతివర్త్మగా ఇతి ప్రతిపన్నంహివిచేతనైరపి ॥

శ్లో॥ యం సర్వ శైలాః పరికల్ప్య వత్సం మేరౌస్థితే దోగ్ధరి దోహదక్షే।
భాస్వన్తి రత్నాని మహౌషధీశ్చ పృథూపదిష్టాం దుదుహుర్ధ రిత్రీమ్॥

శ్లో॥ అనన్త రత్న ప్రభవస్య యస్య హిమంనసౌభాగ్య విలోపిజాతమ్ ।
ఏకోహి దోషో గుణసన్నిపాతే నిమజ్జతీన్దోః కిరణేష్వివాంకః ॥

~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~ గ్రంథ కర్త వే॥ సూ॥ శర్మ
~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~

మేఘదూత పారాయణ మహధారణ

శ్లో॥ కశ్చిత్కాన్తా విరహగురుణా స్వాధికారాత్ ప్రమత్తః
శాపే నాస్తం గమిత మహిమా వర్షభోగ్యేన భర్తుః।
యక్షశ్చక్రే జనక తనయా స్నాన పుణ్యాదకేషు
సిగ్ధ చ్ఛాయా తరుషు వసతిం రామగిర్యాశ్రమేషు॥

సప్రత్యగ్రైః కుటజ కుసుమైః కల్పితార్ఘాయతస్మై
ప్రీతః ప్రీతి ప్రముఖవచనం స్వాగతం వ్యాజహార॥

శ్లో॥ ధూమజ్యోతి స్సలిలమరుతాం సన్నిపాతః క్వ మేఘః
సన్దేశార్థాః క్వపటుకరణైః ప్రాణిభిః ప్రాపణీయాః॥
ఇత్యౌత్సుక్యాదపరిగణయన్ గుహ్యా కస్తం యయాచే
కామార్తా హి ప్రకృతి కృపణాశ్చేతనా చేతనేషు ॥

శ్లో॥ జాతంవంశే భువన విదితే పుష్కలావర్తకానాం
జానామి త్వాం ప్రకృతి పురుషం కామరూపం మఘోనః।
తేనార్థిత్వం త్వయి విధి వశా ద్దూర బన్ధుర్గతోఽహం
యాచ్ఞా మోఘా వరమధిగుణే నాధమేలబ్ధకామా॥

శ్లో॥ సంతప్తానాం త్వమసి శరణం తత్పయోద ప్రియాయాః
సందేశం మే హర ధనపతిక్రోధ విశ్లేషితస్య
గన్తవ్యాతే వసతి రలకా నామ యక్షేశ్వరాణాం
బాహ్యోద్యాన స్థిత హరశిర శ్చన్ద్రికా ధౌత హర్మ్యా

శ్లో॥ త్వామారూఢం పవన పదవీ ముద్గృహీ తాలకాన్తాః
ప్రేక్షిష్యన్తే పథిక వనితాః ప్రత్యయా దాశ్వసన్త్యః।
కస్సన్నద్ధే విరహ విధురాం త్వయ్యుపేక్షేత జాయాం
న స్యాదన్యోఽప్యహమివ జనోయః పరాధీన వృత్తిః ॥

శ్లో॥ తాం చావశ్యం దివసగణనా తత్పరా మేకపత్నీ
మవ్యాపన్నా మవిహతగతి ర్ద్రక్ష్యసి భ్రాతృ జాయామ్।
ఆశాబన్ధః కుసుమసదృశం ప్రాయశోహ్యంగనానాం
సద్యః పాతి ప్రణయి హృదయం విప్రయోగేరుణద్ధి ॥

శ్లో॥ మన్దం మన్దం నుదతి పవనశ్చానుకూలో యథాత్వాం
వామశ్చాయం నదతి మధురం చాతకస్తే సగన్ధః।
గర్భాదానక్షణ పరిచయా న్నూన మా బద్ధ మాలాః
సేవిష్యన్తే నయన సుభగం ఖే భవన్తం బలాకాః ॥

రామగిర్యాశ్రమేషు ॥

శ్లో॥ తస్మిన్నద్రౌ కతిచిదబలా విప్రయుక్తస్సకామీ
నీత్వా మాసాన్ కనకవలయ భ్రంశరిక్త ప్రకోష్ఠః।
ఆషాఢస్య ప్రథమ దివసే మేఘమాశ్లిష్ట సానుం
వప్రక్రీడా పరిణత గజ ప్రేక్షణీయం దదర్శ ॥

శ్లో॥ తస్యస్థిత్వా కథమపి పురః కౌతుకాధాన హేతో
రంతర్బాష్పశ్చిర మనుచరో రాజరాజస్య దధ్యౌ।
మేఘాలోకే భవతి సుఖినోఽప్యన్యథావృత్తి చేతః
కంఠాశ్లేషప్రణయిని జనే కిం పునర్దూర సంస్థే॥

శ్లో॥ ప్రత్యాసన్నే నభసి దయితా జీవితాలమ్బనార్థీ
జీమూతేన స్వకుశల మయీం హార యిష్యన్ ప్రవృత్తిమ్ ।

~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~ గ్రంథ కర్త వే. సూ. శర్మ
~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~

శ్లో॥ హిత్వా హాలా మభిమతరసాం రేవతీ లోచనా జ్గా
బన్ధు ప్రీత్యా సమరవి ముఖో లాఙ్గలీ యాః నిషేవే ।
కృత్యాతాసా మభిగమమపాం సౌమ్య సారస్వతీనా
మన్త శ్శుద్ధ స్త్వమపి భవితా వర్ణ మాత్రేణ కృష్ణః ॥

శ్లో॥ తస్మాద్గచ్ఛే రనుకన ఖలం శైల రాజావ తీర్ణాం
జహ్నోః కన్యాం సగర తనయా స్వర్గ సోపాన పంక్తిమ్ ।
గౌరీ వక్త్ర భ్రుకుటి రచనాం య విహస్యేవ ఫేనైః
శంభో కేశ గ్రహణ మకరో దిన్దులగ్నోర్మి హస్తా ॥

భారవి (కిరాతార్జునీయము)

శ్లో॥ సహసా విదధీత నక్రియా
మవివేకః పరమాపదాం పదం।
వృణుతేహి విమృశ్యకారిణం
గుణలుబ్ధాః స్వయమేవ సంపదః॥

శ్లో॥ శ్రియః కురుణా మధిపస్య పాలనీం
ప్రజాసు వృత్తిం యమయుంక్త వేదితుమ్ ।
సవర్ణ లింగీ విదితః సమాయమౌ
యుధిష్ఠిరం ద్వైతవనే వనే చరః ॥

శ్లో॥ అవంధ్య కోపస్య నిహంతురాపదాం
భవంతి వశ్యాః స్వయమేవ దేహినః ।
అమర్ష శూన్యేన జనస్య జంతునా
నజాతహార్దేన న విద్విషాదరః ॥

శ్లో॥ అఖండ మాఖండల తుల్యాదామభి
శ్చిరం ధృతా భూపతిభిః స్వ వంజైః ।
త్వయాత్మ హస్తేన మహీ మదచ్యుతా
మతంగజేన స్రగితాప వర్జితా ॥

శ్లో॥ విహాయ శాంతిన్నృప ధామ తత్పునః
ప్రసీద సంధేహి వధాయ విద్విషామ్ ।
వ్రజంతి శత్రూ నవధూయనిః స్పృహాః
శమేన సిద్ధిం మునయోన భూభృతః ॥

శ్లో॥

శ్లో॥ అదక్షమా మేవ నిరస్త విక్రమ
శ్చిరాయ పర్యేషి సుఖస్య సాధనమ్ ।
విహాయ లక్ష్మీపతి లక్ష్మకార్ముకం
జటాధరః సన్ జుహుధీహ పావకమ్ ॥

శ్లో॥ పురాధి రూఢః శయనం మహాధనం
విబోధ్యసేయః స్తుతిగీతి మంగళైః ।
అదభ్రదర్భా మధిశయ్య్య సస్థలీం
జహాసి నిద్రా మశివైః శివారుతైః ॥

శ్లో॥ పరిభ్రమన్ లోహిత చందనోచితః
పదాతిరంతర్గిరి రేణు రూషితః ।
మహా రథః సత్యధనస్య మానసం
దునోతినో కచ్చిదయం వృకోదరః ॥

శ్లో॥ గుణానురక్తా మనురక్త సాధనః
కులాభిమానీ కులజాం నరాధిపః ।
పరై స్త్వదన్యః కఇవాప హారయే
న్మనోరమా మాత్మ వధూ మివశ్రియమ్ ॥

మాఘ కావ్యం (శిశుపాలవధ)

శ్లో॥ నవానధోఽధో బృహతః పయోధరాన్ సమూఢ కర్పూర పరాగ పాణ్డురమ్ ।
క్షణం క్షణోత్క్షిప్త గజేన్ద్రకృత్తినాస్ఫుటోపమం భూతిసితేన శంభునా ॥

శ్లో॥ శ్రియః పతిశ్శ్రీమతి శాసితం జగజ్జగన్నివాసో వసుదేవ సద్మని ।
వసన్ దదర్శావతరంత మంబరాద్ధిరణ్యగర్భాంగ భువం మునింహరిః ॥

శ్లో॥ గతం తిరశ్చీన మనూరు సారథేః ప్రసిద్ధ మూర్ధ్వ జ్వలనం హవిర్భుజః ।
పతత్యధో ధామ విసారి సర్వతః కిమేతదిత్యాకులమీక్షితం జనైః ॥

శ్లో॥ ఆశేష తీర్థోపహృతాః కమణ్డలోర్నిధాయ పాణావృషిణాభ్యుదీరితాః ।
అఘౌఘవిధ్వంసవిధౌ పటీయసీర్నతేన మూర్ధ్నా హరిరగ్రహీదపః ॥

శ్లో॥ నిదాఘధామాన మివాతి దీధితిం ముదా వికాసం మునిమభ్యుపేయుషీ ।
విలోచనేబిభ్రదధిశ్రిత శ్రిణీ సపుణ్డరీకాక్ష ఇతిస్ఫుటోఽభవత్ ॥

శ్లో॥ జగత్య పర్యాప్త సహస్ర భానునా నయన్నియన్తుం సమభావిభానునా ।
ప్రసహ్య తేజోభిరసంఖ్యతాం గతైరదస్త్వయా నుత్త మనుత్తమం తమః ॥

శ్లో॥ విభిన్న శఙ్ఖః కలుషీ భవన్ముహుర్మదేన దన్తీవ మనుష్యధర్మణః ।
నిరస్తగామ్భీర్య మపాస్త పుష్పకం ప్రకమ్పయా మాసన మానసం నసః ॥

శ్లో॥ నిశాంత నారీ పరిధాన ధూనన స్ఫుటాగసాప్యూరుషు లోల చక్షుషః ।
ప్రియేణ తస్యానపరాధ బాధితాః ప్రకంపనే నానుచ కంపిరే సురాః ॥

శ్లో॥ అథోపపత్తిం ఛలనాపరోఽపరా
మవాప్య శైలూష ఇవైవ భూమికామ్ ।

తిరోహితాత్మా శిశుపాలసంజ్ఞయా
ప్రతీయతే సంప్రతిసోఽప్యసః పరైః ॥

శ్లో॥ బలావలేపాదధునాపి పూర్వ వత్ప్రబాధ్యతే తేన జగజ్జిగీషుణా ।
సతీవయోషిత్ప్రకృతిస్సునిశ్చలా పుమాంస మభ్యేతిభవాన్తరేష్వపి ॥

శ్లో॥ తదేన ముల్లంఘిత శాసనం విధేర్విధేహికీనాశనికేతనాతిథిమ్ ।
శుభేతరాచారవిపక్త్రిమాపదో నిపాతనీయాహి సతా మసాధవః ॥

నైషధ కావ్యము

శ్లో॥ హరిశ్చంద్రో నలోరాజా పురకుత్సః పురూరవః ।
సగరః కార్తవీర్యశ్చ షడైతే చక్రవర్తినః ॥

ఈతడు కాళిదాసుకన్న పూర్వుడని కొందరి పండిత, చరి(
అభిప్రాయము.

శ్లో॥ అధీతి బోధాచరణ ప్రచారణై
ర్దశాశ్చతస్రః ప్రణయన్ను పాధిభిః ।
చతుర్దశత్వం కృతవాన్ కుతస్స్వయం
నవేద్మి విద్యాసు చతుర్దశ స్వయమ్ ॥

శ్లో॥ అముష్య విద్యారసనాగ్ర నర్తకీ
త్రయీవ నీతాంగ గుణేన విస్తరమ్ ।
అగాహతాష్టాదశతాం జిగీషయా
నవద్వయ ద్వీప పృథగ్జయ శ్రియః ॥

శ్లో॥ ప్రతీపభూపై రివ కిం తతోభియా
విరుద్ధ ధర్మైరపి భేత్త్రృతోజ్ఝితా ।
అజస్రజిన్మిత్ర జిదోజసా సయ
ద్విచార దృక్చార దృగప్యవర్తత ॥

శ్లో॥ అయం దరిద్రో భవతీతి వైధసీం
లిపిం లలాటేఽర్థి జనస్య జాగ్రతీం ।
మృషాన చక్రేల్పిత కల్పపాదపః
ప్రణీయ దారిద్ర్య దరిద్రతాంనలః ॥

శ్లో॥ అధారి పద్మేషు తదంఘ్రిణా ఘృణా
క్వతచ్ఛయ చ్ఛాయల వోపి పల్లవే ।
తదాస్య దాస్యేపి గతోధికారితాం
నశారదః పార్వరి శార్వరీశ్వరః ॥

శ్లో॥ మిత్ర ప్రియోపజననం ప్రతి హేతురస్య
సంజ్ఞాశ్రుతా సుహృదయం నజనస్య కస్య ।

స్వాధ్యాయము~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~

"నాటకమ్ "

మొదలగునవి.

శ్లో॥ యాసృష్టిః స్రష్టురాద్యావహతి విధిహుతం యాహవిర్యాచ హెూత్రీ,
యేద్వేకాలం విధత్తః శ్రుతి విషయగుణా యాస్థితా వ్యాప్య విశ్వమ్,
యా మాహుః సర్వబీజప్రకృతిరితి యయా ప్రాణినః ప్రాణ వంతః
ప్రత్యక్షాభిః ప్రపన్నస్తనుభిరవతు వస్తాభిరష్టాభిరీశః ॥

శ్లో॥ అనాఘ్రాతం పుష్పం కిసలయమలూనం కరరుహైః
అనా విద్ధం రత్నం మధు నవమనాస్వాదిత రసమ్ ।
అఖండం పుణ్యానాం ఫలమివచ తద్రూప మనఘం
న జానే భోక్తారం కమిహ సముపస్థాస్యతి విధిః ॥

శ్లో॥ విప్రాగ్న్యో విప్రయోరగ్న్యో ర్దమ్పత్యోరిషులక్ష్యయోః ।
నాన్తరాగమనం కుర్యాన్న దేవబలిపీఠయోః ॥

శ్లో॥ దేహం వ్యాప్య స్వనాడీభిః ప్రమాణం కురుతే బహిః ।
ద్వాదశాఙ్గులమానేన తస్మాత్ ప్రాణః సమీరితః ॥

శ్లో॥ మృగయాక్షో దివాస్వప్నః పరీవాదః స్త్రియోన్మదః ।
తౌర్యత్రికం వృథాట్యాచ కామదో దశమోగుణః ॥

స్వాధ్యాయము ~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~

శ్లో॥ సర్వధా వ్యవహర్తవ్యం కుతోహ్యవచనీయతా ।
యథాస్త్రీణాం తథా వాచాం సాధుత్వే దుర్జనే జనః ॥

శ్లో॥ విశ్వమ్భరా భగవతీ భవతీ మసూత
రాజా ప్రజాపతి సమో జనకః పితాతే ।
తేషాం వధూస్త్వమసి నన్దిని పార్థివానాం
యేషాం గృహేషు సవితాచ గురుర్వయంచ ॥

శ్లో॥ నిషిద్ధైరప్యేభిర్లులిత మకరందో మధుకరైః
కరైరిందో రంతశ్ఛురిత ఇవ సంభిన్న ముకులః ।
విధత్తాం సిద్ధింనో నయన సుభగా మస్య సదసః
ప్రకీర్ణః పుష్పాణాం హరిచరణయో రంజలి రయమ్ ॥

శ్లో॥ కాళింద్యాః పులినేషు కేలికుపితా ముత్సృజ్య రాసేరసం
గచ్ఛంతీ మనుగచ్ఛతోఽశ్రు కలుషాం కం సద్విషో రాధికాం ।
తత్పాద ప్రతిమాం నివేశిత పదస్యాధ్భూతరో మోద్గతే
రక్షుణ్ణోఽనునయః ప్రసన్న దయితా దృష్టస్య పుష్టాతువః ॥

శ్లో॥ దృష్టస్సప్రేమ దేవ్యా కిమిదమితి భయాత్ సంభ్రమాచ్చాసురీభిః
శాంతాంతస్తత్త్వసారై స్సకరుణ మృషిభి ర్విష్ణునా సస్మితమ్ ।
అకృష్యాస్త్రం సగర్వైరుపశమిత వధూ సంభ్రమై ర్దైత్యవీరైః
సానందం దేవతాభిర్మయ పురదహనే ధూర్జటిః పాతుయుష్మాన్॥

శ్లో॥ శ్రవణాంజలి పుటపేయం విరచిత వాన్ భారతాఖ్య మమృతం యః ।
తమహ మరాగ మకృష్ణం కృష్ణద్వైపాయనం వందే ॥

శ్లో॥ సౌమిత్రే నను సేవ్యతాం తరుతలం చండాంశురుజ్జృంభతే ।
చండాంశోర్నిశికా కథా రఘుపతే! చంద్రోఽయ మున్మీలతే
వత్సైతద్విదితం కథంను భవతా ! ధత్తేకురంగయతః
క్వాసి ప్రేయసిహాకురంగ నయనే! చంద్రాననే జానకి॥ (ప్రసన్న రాఘవం)

అలంకార పారాయణ మవధారయ

శ్లో॥ ఉపమాయత్రసాదృశ్య లక్ష్మీ రుల్లసతి ద్వయో।
హంసీవకృష్ణం తేకీర్తిః స్వర్గంగా మవగాహతే ॥ (ఉపమా)

శ్లో॥ వర్ణ్యోపమాన ధర్మాణా ముపమా వాచకస్య చ।
ఏక ద్విత్ర్యను పాదానా ద్భిన్నా లుప్తోప మాష్టధా ॥ (లుప్తోమ)

శ్లో॥ ప్రతీప ముపమానస్యోపమేయత్వ ప్రకల్పనమ్ ।
త్వల్లోచన సమం పద్మం త్వద్వక్త్ర సదృశో విధుః ॥ (ప్రతీప)

శ్లో॥ విషయ్యభేద తాద్రూప్య రంజనం విషయస్యయద్ ।
రూపకం తత్త్రిధాధిక్య న్యూన త్వాను భయోక్తిభిః ॥ (రూపక)

శ్లో॥ సాధ్వీయ మపరాలక్ష్మీ రసుధా సాగరోదితా ।
అయం కళంకిన శ్చన్ద్రా న్ముఖ చంద్రోఽతిరిచ్యతే (అదిక ద్రూప్యరూప)

శ్లో॥ స్యాత్ స్మృతి భ్రాన్తి, సదేహైస్తదలంకారం కృతి త్రయమ్ ।
పంకజం పశ్యతః కాంతాముఖం మే గాహతే మనః ॥

శ్లో॥ అయం ప్రమత్త మధుపస్త్వన్ముఖం వేత్తి పంకజమ్ ।
పంకజంవా సుధాంశు ర్వేత్యస్మాకంతున నిర్ణయః ॥
(స్మృతి, భ్రాన్తి, సందేహాలంకారం)

శ్లో॥ సంభావనాస్యాదుత్ప్రేక్షావస్తు హేతు ఫలాత్మనా ।
ఉక్తానుక్తాస్పదా ద్యాత్ర సిద్ధాసిద్ధాస్పదే పరే ॥ (ఉత్ప్రేక్షాలంకారము)

శ్లో॥ రూపకాతిశయోక్తిస్స్యాన్ని గీర్యాధ్య వసానతః ।
పశ్య నీలోత్పల ద్వంద్వాన్నిస్సరంతి శితాశ్శరాః ॥ (అతిశయోక్తి)

శ్లో॥ సామాన్యం యదిసాదృశ్యా ద్విశేషోనోపలక్ష్యతే ।
పద్మాకరం ప్రవిష్టానాం ముఖం నాలక్ష్మి సుభ్రువామ్ ॥ (సామాన్య)

శ్లో॥ హేతోర్హేతు మతా సార్ధం వర్ణనం హేతు రుచ్యతే ।
అసావుదేతి శీతాంశుర్మానభేదాయ సుభ్రువామ్ ॥ (హేత్యలంకారమ్)

చంపూరామాయణం

"సరస్వతీ కంఠా భరణ" బిరుదాంకితుడు కవిరాజు, ప్రజా రంజకుడు అయిన **"శ్రీ భోజభూపాలుడు"** ఈ చంపూరామాయణం ఒక్క రాత్రిలో వ్రాసి పూర్తి చేసినాడని పండితాభిప్రాయం ఇందు మొదటి 5 కాండములు **భోజ భూపాలుడు** వ్రాసినట్లుగా మిగిలినవి నైజాం నివాసియగు లక్ష్మసూరి (చూడామణి దీక్షితుడు) వ్రాసి సంపూర్ణం చేసినారు. చంపూ భారతము కూడా యున్నది.

శ్లో॥ నారాయణయ నలినాయతలోచనాయ
నామావశేషిత మహాబలివైభవాయ ।
నానాచరాచర విధాయక జన్మదేశ
నాభీ పుటాయ పురుషాయ నమః పరస్మై ॥

శ్లో॥ ఉచ్ఛస్థే గ్రహ పంచకే సురగురౌ సేందౌ నవమ్యాం తిథౌ
లగ్నే కర్కటకే పునర్వసుయుతే మేషం గతే పూషణి ।
నిర్దగ్ధుం నిఖిలాః పలాశపమిధః మేధ్యాదయోధ్యారణే
రావిర్భూత మభూత పూర్వ మపరం యత్కించిదేకం మహః ॥

శ్లో॥ ఉచ్చైర్గతిర్జగతి సిధ్యతి ధర్మతశ్చే
త్తస్య ప్రమాచ వచనైః కృతకేతరైశ్చేత్ ।
తేషాం ప్రకాశనవిధా చ మహీసురైశ్చే
త్తా నంతరేణ నిపతేత్క్వాను మత్రృణామః ॥

శ్లో॥ అథ సరసిజయోనే రాజ్ఞయా రామవృత్తం
కరబదర సమానం ప్రేక్ష్యదృష్ట్వా ప్రతీచ్యా ।
శుభ మతనుత కావ్యం స్వాదు రామాయణాఖ్యం
మధు మయభణితీనాం మార్గ దర్శీ మహర్షిః ॥

~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~ గ్రంథ కర్త వే॥ సూ॥ శర్మ
~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~

శ్లో॥ ఏనాం పురాణనగరీం నగరీతిసాలాం
సాలాభిరామ భుజనిర్జిత యక్షరాజః ।
హేలాభి భూత జగతాం రజనీ చరాణాం
రాజాచిరాదవతి రావణ నామధేయః ॥

శ్లో॥ ఇంద్ర నీలాచలోదంచ చ్చంద్రికా ధవళ స్మితః ।
వాచ మూచేసుధాధారా మధురాం మధు సూదనః ॥

శ్లో॥ బలేన తపసాం లబ్ధే బలేత్యతి బలేతిచ ।
విద్యేతే మయి కాకుత్స్థ విద్యేతే వితరామి తే ॥

శ్లో॥ నూనం జనేన పురుషే మహతి ప్రయుక్త
మాగః పరం తదను రూప ఫలం ప్రసూతే ।
కృత్వా రఘూద్వహ గతౌ క్షణ మంతరాయం
యద్భార్గవః పరగతేర్వ్యహతిం ప్రపేదే ॥

శ్లో॥ ఆనంద భాష్ప విసరో నయనే ప్రజానా
మావిర్బభూవ మకరంద ఇవార విందే ।
రామస్య కాంతి మభిషేక దినే భవిత్రీం
ప్రక్షాళ్య చక్షురివ వీక్షితు మాదరేణ ॥

శ్లో॥ ఆహూయ రామం వినయాభిరామ
మాదిః ప్రమోదః ప్రభురేవ మూచే ।
తవోత్త మాంగే మకుటం విధాతు
మహ్నాయ తిష్యే దివసే యతిష్యే ॥

శ్లో॥ తయోరేకస్య సంరంభో భరతస్యాభిషేచనమ్ ।
అన్యస్య వన్య వృత్త్యైవ వనే రామస్య వర్తనమ్ ॥

శ్లో॥ వనభువి తను మాత్రత్రాణ మాజ్ఞాపితంమే
సకల భువన భారః స్థాపితో వత్స మూర్ధ్ని ।
తదిహ సుకర తాయా మావయోస్తర్కితాయాం
మయి పతతి గరీయా నంబతే పక్షపాతః ॥

శ్లో॥ ప్రారబ్ధ యాత్రస్య రఘూద్వహస్య
ప్రాగేవ సీతా రథ మారురోహ ।
ఆనీలరథ్యం రథ మారు రుక్షో
రహ్నాం ప్రభోరగ్ర సరీ ప్రభేవ ॥

శ్లో॥ యోగేన లభ్యో యః పుంసాం సంసారాపేత చేతసామ్ ।
నియోగేన పితుస్సోఽయం రామః కౌశిక మన్వగాత్ ॥

ప్రబంధం

శ్లో॥ రథస్యైకం చక్రం భుజగనమితా సప్త తురగాః
నిరాలంబో మార్గః చరణ వికల స్సారథి రథీ ।
రవి ర్యాత్యేవాంతం ప్రతిదిన మపారస్య నభసః
క్రియా సిద్ధి స్సత్వే భవతి మహతాం నోపకరణే ॥

గ్రంథ

శ్లో॥ ఘటో జన్మస్థానం మృగ పరిజనే భూర్జవసనే
వనే వాసః కందాదిక మశన మేవం విధఃగుణః ।
అగస్త్యః పాథోధిం యదకృత కరాంభోజ కుహరే
క్రియా సిద్ధి స్సత్వే భవతి మహతాం నోపకరణే ॥

శ్లో॥ బ్రహ్మాణ్డచ్ఛత్ర దణ్డః శతధృతి భవనామ్భోరుహో నాలదణ్డః
క్షోణీనౌ కూపదణ్డః క్షరదమరసరిత్పట్టికా కేతుదణ్డః ।
జ్యోతిశ్చక్రాఖ్యదణ్డః స్త్రిభువన విజయస్తమ్భదండోఽంఘ్రి దణ్డః
శ్రేయస్త్రై విక్రమస్తే వితరతు విబుధ ద్వేషిణాంకాల దణ్డః ॥

శ్లో॥ విజేతవ్యాలంకా చరణ తరణీ యో జలనిధిః
విపక్ష పౌలస్త్యో రణ భువి సహాయాశ్చ కపయః ।
పదాతిః మర్త్యోఽసౌ సకల మవధీః రాక్షసకులం
క్రియా సిద్ధి స్సత్వే భవతి మహతాం నోపకరణే ॥

శ్లో॥ ధనుః పౌష్పం మౌర్వీ మధుకరమయీ చంచల దృశా
దృశాం కోణా బాణః సహృదపి జడాత్మా హిమకరః ।
స్వయం చైకోఽనంగః సకల భువనం వ్యాకులయతి
క్రియాసిద్ధిస్సత్వే భవతి మహతాం నోపకరణే ॥

శ్లో॥ సుభగ కుసుమ సుఖమారం జగదనవద్యం విలోక్యతే రూపం ।
మమ మానస మభిలషతి త్వం చిత్తం కురు తథామృదులమ్ ॥

శ్లో॥ మేఘైర్మేదురమమ్బరం వన భువశ్యామాస్త మాలద్రుమైః
నక్తం భీరురయం త్వమేవ తదిమంరాధే. గృహం ప్రాపయ
ఇత్థం నందనిదేశతశ్చలితయోః ప్రత్యధ్వ కుంజద్రుమం
రాధా మాధవయోర్జయన్తి యమునా కూలే రహః కేళయః॥

ఓం నమోభగవతే-సదాశివాయ- సకలతత్త్వాత్మకాయ-సర్వమంత్ర స్వరూపాయ-సర్వయంత్రాధిష్ఠితాయ-సర్వతంత్ర స్వరూపాయ-సర్వతత్త్వ విదూరాయ-బ్రహ్మరుద్రావతారిణే-నీలకంఠాయ-పార్వతీ మనోహర ప్రియాయ- సోమసూర్యాగ్ని లోచనాయ-భస్మోద్ధూళిత విగ్రహాయ-మహామణి మకుట ధారణాయ-మాణిక్యభూషణాయ-సృష్టిస్థితిప్రళయకాల

రౌద్రావతారాయ-దక్షాధ్వర ధ్వంసకాయ- మహాకాల భేద
నాయ-మూలాధారైక నిలయాయ-తత్త్వాతీతాయ- గంగా
ధరాయ-సర్వదేవాదిదేవాయ-షడాశ్రయాయ- వేదాంత
సారాయ-త్రివర్గసాధనాయ-షడాశ్రయాయ-వేదాంత
సారాయ-త్రివర్గ సాధనాయ అనంతకోటి బ్రహ్మాండనాయకా
య అనంత వాసుకి తక్షక కర్కోటక శంఖకుళిక పద్మ మహా
పద్మేత్యష్ట మహానాగ కులభూషణాయ-ప్రణవస్వరూపాయ-
చిదాకాశాయ ఆకాశ దిక్స్వరూపాయ-గ్రహనక్షత్రమాలినే-
సకలాయ-కళంక రహితాయ-సకలలోకైక కర్త్రే-సకలలోక
భర్త్రే-సకల లోకైక సంహర్త్రే-సకలలోకైక గురవే-సకల లోకైక
సాక్షిణే- సకల నిగమగుహ్యాయ-సకల వేదాంతపారగాయ
-సకలలోకైక వరప్రదాయ-సకలలోకైక శంకరాయ - శశాంక
శేఖరాయ-శాశ్వతనిజావాసాయ-నిరాభాసాయ-నిరామయాయ
-నిర్మలాయ- నిర్లోభాయ-నిర్మదాయ-నిశ్చింతాయ- నిరహం
కారాయ-నిరంకుశాయ-నిష్కలంకాయ-నిర్గుణాయ- నిష్కా
మాయ -నిరుపప్లవాయ-నిరవద్యాయ-నిరంతరాయ - నిష్కా
రణాయ-నిరాంతకాయ-నిష్ప్రపంచాయ-నిస్సంగాయ -
నిర్ద్వంద్వాయ-నిరాధారాయ-నీరాగాయ-నిష్క్రోధాయ-

నిర్మలాయ-నిష్ప్రపాయ-నిర్భయాయ-నిర్వికల్పాయ- నిర్భే దాయ-నిష్క్రియాయ- నిస్తులాయ- నిస్సంశయాయ- నిరంజ నాయ-నిరుపమ విభవాయ-నిత్యశుద్ధబుద్ధపరిపూర్ణ సచ్చిదా నందా ద్వయాయ- పరమశాంతస్వరూపాయ-తేజోరూపాయ -తేజోమయాయ-జయజయ రుద్ర మహారౌద్ర భద్రావతార మహాభైరవ కాలభైరవ కల్పాంతభైరవ కపాల మాలాధర ఖట్వాంగఖడ్గచర్మ పాశాంకుశడమరు శూలచాప బాణగదాశక్తి భిండివాల తోమర ముసల ముద్గరపాశ పరిఘ భుశుండీ శతఘ్నీ చక్రాద్యాయుధ భీషణకర సహస్రముఖ దంష్ట్రాకరాళ వదన వికటాట్టహాస విస్ఫారిత బ్రహ్మాండమండల నాగేంద్ర కుండల నాగేంద్రహార నాగేంద్రవలయ నాగేంద్ర చర్మ ధర మృత్యుంజయ త్ర్యంబక త్రిపురాంతక విశ్వరూప విరూపాక్ష విశ్వేశ్వర వృషభవాహన విషవిభూషణ విశ్వతోముఖ సర్వతో మాం రక్షరక్ష జ్వలజ్వల మహామృత్యు మపమృత్యుభయం నాశయ నాశయ -చోరభయ ముత్సాదయోత్సాదయ -విష సర్పభయం శమ యశమయ-చోరాన్మారయ మారయ-మమ శత్రూనుచ్చా యోచ్చాటయ-త్రిశూలేన విదారయ విదారయ- కుఠారేణ భింధిభింధిఖడ్గేన ఛింధిచింధి ఖట్వాంగేన వ్యపోథయ

వ్యపోధయ-ముసలేన నిష్పేషయ నిష్పేషయ-బాణైస్సంతా
డయ సంతాడయ-యక్షరక్షాంసి భీషయభీషయ అశేషభూతాని
విద్రావయ విద్రావయ-కూష్మాండ భూతభేతాళ మారీగణ
బ్రహ్మారాక్షస గణాన్ సంత్రాసయ సంత్రాసయ మమా భయం
కురుకురు -విత్రస్తం మామాశ్వాసయ ఆశ్వాసయ-నరక మహా
భయాన్మా ముద్ధరోద్ధర సంజీవయ సంజీవయ-క్షుత్తృడ్భ్యాం
మామాప్యాయ ఆప్యాయయ-దుఃఖాతురం మామా నందయా
నందయ-శివకవచేన య ఆమాచ్ఛాదయాచ్ఛాదయ-
మృత్యుంజయ త్ర్యంబక సదాశివ నమస్తే నమస్తే నమః॥

ఋషభ ఉవాచ:-

అథ ధ్యానమ్

కర్పూరగౌరం కరుణావతారం సంసారసారం భుజగేంద్రహారం
సదా రమంతం హృదయారవిందే భవం భవానీసహితం నమామి॥
వందే మహేశం సురసిద్ధ సేవితం దేవాంగనాగీత సునృత్య తుష్టం
పర్యంకగం శైలసుతా సమేతం కల్పద్రుమారణ్య గతం ప్రసన్నమ్॥
ధ్యాయే నిత్యం మహేశం రజతగిరినిభం చారుచంద్రా వతంసం,
రత్నాకల్పోజ్జ్వలాంగం పరశువర మృగాభీతి హస్తం ప్రసన్నం
పద్మాసీనం సమంతాత్స్తుత మమరగణై ర్వ్యాఘ్రకృత్తిం వసానం
విశ్వాద్యం విశ్వవంద్యం నిఖిలభయహరం పంచవక్త్రం త్రినేత్రమ్॥

శ్రీ విద్యా సౌర శక్తి పీఠం

శ్రీ సూర్య సదనం, గరివిడి.

సెల్ : 9550295566